מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את שלוש הסוגות הספרותיות ואת מבנה העלילה
- לזהות סוגי מספר ונקודת מבט ביצירה
- לזהות דימוי, מטאפורה, האנשה וסמל ולהבין דרכי אפיון דמות

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנה - בחירה מרובה

1. ב – סיפור קצר
2. ג – גוף ראשון
3. ג – השוואה עם מילת דימוי כמו כמו או כאילו
4. א – השוואה ישירה בלי מילת דימוי
5. א – מתן תכונות אדם לדבר שאינו אדם
6. ב – אפיון ישיר - המספר אומר במפורש על הדמות, ואפיון עקיף - לומדים ממעשיה ומדיבורה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – זוהי ההגדרה הבסיסית של עלילה
2. נכון – מספר בגוף ראשון מספר אני ולכן הוא חלק מהעולם המסופר
3. לא נכון – דמות משנה היא דמות שולית התומכת בעלילה, הדמות הראשית נקראת דמות מרכזית
4. נכון – זוהי ההגדרה של מבנה מעגלי
5. לא נכון – דמות נוכחת-נפקדת משפיעה על העלילה למרות שהיא נעדרת או לא מופיעה בפועל

חלק ג' – השלמת מילים

1. ראשון
2. דימוי
3. האנשה
4. מחזה
5. עקיף

חלק ד' – התאמת מושגים

- 1 – ב (השוואה עם מילת דימוי כמו כמו או כאילו)
- 2 – ד (השוואה ישירה בלי מילת דימוי)
- 3 – א (מתן תכונות אדם לדבר שאינו אדם)
- 4 – ה (מטאפורה שנמשכת לאורך כמה שורות או קטע שלם)
- 5 – ג (דבר קונקרטי שמייצג רעיון גדול יותר)

חלק ה' – כתיבה ומחשבה

1. דמות עגולה מורכבת ומשתנה לאורך הסיפור, דמות משנה שטוחה ותומכת בעלילה בלבד; יש להביא דוגמה מתאימה מהסיפור

חלק ו' – כתיבה יצירתית

1. יש לבדוק שימוש נכון במאפייני כל סוגה - לשון פיוטית בשיר, תיאור מספר בסיפור, הוראת במה ודיאלוג במחזה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דימוי משתמש במילת דימוי, מטאפורה לא
- אפיון עקיף הוא למידה על דמות ממעשים ודיבור, לא מהסבר ישיר של המספר
- סיפור, שיר ומחזה

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בקריאה קצרה מ'הכינור של סבתא' ולזהות יחד מהו המספר
- כדאי לחלק את הכיתה לזוגות עבור חלק ההתאמה ולבדוק יחד בלוח
- לתלמידים מתקשים אפשר לוותר על הפריטים המסומנים כקשים ולהתמקד בהגדרות הבסיסיות

דף תרגול: ארגז הכלים של הקורא/ת

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בפרק זה לומדים כלים בסיסיים לקריאת כל יצירה ספרותית - סוגות, עלילה, מספר ואמצעים אמנותיים. מתרגלים על הסיפור 'הכינור של סבתא' ועל 'מטרייה צהובה'.

1 חלק א' – הבנה - בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי הסוגה של היצירה 'הכינור של סבתא'?

א) שיר ב) סיפור קצר ג) מחזה ד) מאמר

2. באיזה גוף מספרת היצירה 'מטרייה צהובה'?

א) גוף שלישי ב) גוף שני ג) גוף ראשון ד) אין מספר

3. מהו דימוי?

א) השוואה ישירה בלי מילת דימוי ב) האנשה של חפץ ג) השוואה עם מילת דימוי כמו כמו או כאילו

ד) תיאור ישיר של דמות

4. מהי מטאפורה?

א) השוואה ישירה בלי מילת דימוי ב) השוואה עם מילת דימוי ג) חזרה על מילים בטקסט

ד) סוף מפתיע בעלילה

5. מהי האנשה?

א) מתן תכונות אדם לדבר שאינו אדם ב) השוואה בין שני אנשים ג) תיאור מקום ביצירה

ד) סוג של מבנה עלילה

6. מה ההבדל בין אפיון ישיר לאפיון עקיף?

א) אין הבדל ביניהם

ב) אפיון ישיר - המספר אומר במפורש על הדמות, ואפיון עקיף - לומדים ממעשיה ומדיבורה

ג) אפיון עקיף שייך רק לשירה ד) אפיון ישיר שייך רק למחזות

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	עלילה היא סדר האירועים בסיפור מההתחלה ועד הסוף	☐	☐
2	מספר בגוף ראשון הוא תמיד דמות הנמצאת בתוך הסיפור	☐	☐
3	דמות משנה היא הדמות הראשית ביצירה	☐	☐
4	מבנה מעגלי הוא כשהסיפור מסתיים במקום שבו הוא התחיל	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
5	דמות נוכחת-נפקדת נמצאת כל הזמן על הבמה ומדברת הרבה	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. ב'מטרייה צהובה' המספרת מספרת בגוף _____

2. השוואה בין שני דברים באמצעות מילה כמו כמו נקראת _____

3. מתן תכונות של בן אדם לחפץ או לתופעת טבע נקרא _____

4. שלוש הסוגות הספרותיות הן סיפור, שיר ו _____

5. כאשר לומדים על דמות ממעשיה ומדיבורה ולא מהסבר ישיר, זהו אפיון _____

4 חלק ד' – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דימוי	___	**א.** מתן תכונות אדם לדבר שאינו אדם
2. מטאפורה	___	**ב.** השוואה עם מילת דימוי כמו כמו או כאילו
3. האנשה	___	**ג.** דבר קונקרטי שמייצג רעיון גדול יותר
4. מטאפורה מורחבת	___	**ד.** השוואה ישירה בלי מילת דימוי
5. סמל	___	**ה.** מטאפורה שנמשכת לאורך כמה שורות או קטע שלם

5 חלק ה' – כתיבה ומחשבה

ענו בקצרה.

1. הסבירו בשתיים-שלוש שורות מה ההבדל בין דמות עגולה לדמות משנה, והביאו דוגמה מ'הכינור של סבתא'

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו רגע אחד מתוך 'הבוקר פותח עיניים' וכתבו שורה אחת שמתארת אותו כשיר, שורה אחת כסיפור ושורה אחת כמחזה

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין דימוי למטאפורה?

מה זה אפיון עקיף, ותנו דוגמה

אילו שלוש סוגות למדנו בפרק?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀